

Bezoek Fort Pannerden

Op 18-11-2018 ten 10:00 was het zover
Vanuit Doornenburg, waar ik bij mijn
tweelingbroer logeerde, op weg naar het
2 kilometer verder gelegen Fort
Pannerden. 4 man sterk kwamen wij
aan

Jan Kaauw met aanhangmotor
echtgenote Margot Kaauw-Peters

Henk Kaauw met aanhangmotor
vriendin Roos

Wij mochten doorrijden tot het Fort dus
de rit van de officiële parkeerplaats naar het Fort per Tuk Tuk sloegen wij over

Wij werden al opgewacht door de heer Wim Haafs en die nam ons vanuit de gure wind gelijk mee
naar de hoofdingang en vandaar naar ruimte 15

Koffie en appeltaart werd er geserveerd in de behaaglijk warme ruimte . Gezeten op de banken
aan een tafel zoals het marine detachement bediening twee stuks 7,5 cm kustwacht kanons ook
hun tijd doorbrachten in deze ruimte

De cadeautje voor het Ford werden aangeboden.

Te weten:

- 1 marine kraag
- 1 borstlap
- 1 baaien hemd
- 1 DVO Nautische Dienst model voor oorlog
- 1 Brevet Kanonier der 1ste klasse
- 1 ROT matroos der 1ste klasse

De strepen en het brevet zijn een schenking van Carel Fleischacker

Op de foto's ziet U hoe de ruimte er uit ziet. Aparte sfeer hoor om te weten dat hier 20 marine
mensen hun tijd doorbrachten en later ook
nog eens de bemanning van Rivier
Kanonnerboot Hr.Ms. Braga op het Fort
aanwezig was

Het verhaal van Hr.Ms Braga en het marine
detachement heeft U kunnen lezen in Ten
Anker of vanaf nu ook op de website van de
Marine Kalender

<http://mk.levendwateralmanak.nl/>

Eenmaal aan de koffie kwam ook de heer Henk Laurens langszij en warm aangekleed ging het opwaarts naar de ingewanden van het Fort. Het Fort ziet er echt fantastisch uit van binnen. De boven het maaiveld bevindende ruimtes zijn niet echt koud maar onder het maaiveld nou trek maar een trui aan

De horeca ruimten zijn natuurlijk aangenaam warm

Het verhaal wat deze twee vrijwilligers te vertellen hebben is echt interessant De historie tussen de bouw en de afsloting van het Fort komt allemaal voorbij Toen ik boven op het Fort stond dacht ik WAAR zou de Marinier met zijn Vickers 12,7 gestaan hebben om de Stuka's te bestoken . Kon mij er wat bij voorstellen

Op de terugweg kom ik tot mijn verrassing een oud collega tegen waarmee ik op Hr.Ms. GW fregat Tromp gevaren heb en wel Arie Kruijswijk. Wij zien er nu allebei wat gevulder uit maar ik herkende hem wel al duurde dit een paar seconden

Aangekomen in de afdeling waar de 2 kanons van de Marine stonden waren de bevestigingspunten en schietgaten nog te zien . Als je het schietgat uitkeek dan zag je

Millingen in de verte liggen Kanons zijn helaas verwijderd

Daarnaast stond een kanon van Krups type 15L25.op raamaffuit voor minimaal schietgat, aanmaak waarvan je zou zweren dat dit schietijzer echt is (de 5 originele zijn in 1894 aangemaakt)

Na het afronden van de verbouwing van 1885-1890 kreeg de nieuwe hoofdbatterij een bewapening van 5 stukken van 15 cm lang 25* . Ook kwamen er 2 keer 2 stukken van 10 cm, voor de

eveneens nieuwe (flank-) pantserbatterijen die de Waal en het Pannerdensch Kanaal moesten bestrijken. Verder waren er 16 nieuw aangebrachte mortierposities in de buitenring voor mortieren van 10 cm. Vijf schietgaten van de caponnières werden benut door houwitsers van 15 cm. Waarschijnlijk werd dit zware geschut niet gebruikt voor het bestrijken van de gracht, maar voor

het bestrijken van de omgeving. Samen met de mortierposities in de buitenring kon hiermee dan vanuit een veilige positie toch de omgeving onder vuur genomen worden. Bovendien kon er bovenop het fort nog geschut in open opstelling worden geplaatst. Daarvoor waren 3 stukken van 10 cm en 2 stukken van 8 cm aanwezig, evenals 6 Coehoornmortieren en 2 mitrailleurs M.90. Tenslotte had de bezetting van het fort nog 5 mitrailleurs M. 83 tot hun beschikking voor de caponnières, evenals geweren voor de bezetting in de buitenring.

* De lengte van een kanon wordt gemeten in het aantal keer dat de loop van het kanon langer is dan de doorsnede (het kaliber) van die loop. Een kanon van 15 cm lang 25 is dus 25 x 15 cm lang, oftewel 3,75 meter lang! Het gaat hier dan ook om, naar Nederlandse maatstaven, zeker voor die tijd, behoorlijk groot geschut.

De hoofdbatterij bestond vanaf 1903 nog maar uit 4 stukken 15 centimeter geschut, nadat de middelste positie was vervangen door een meetstation. (vuurleiding, mondeling werden de gegevens per spreekbuis doorgegeven aan de bedienaars van de 15 cm kanonnen en toen deze verdwenen waren aan de bedienaars van de 2 marine kanons van 7,5 cm)

Foto 1 Vuurleiding, bediening van de afstandsmeter op een schip

Foto 2 zoals de opstelling is in het Fort

Dit kanon 15 cm lang 25, zoals gebruikt in de hoofdbatterij, bestaat nog en is te zien in met Nationaal Militair Museum Soesterberg (eerder gestaan bij Fort Hoek van Holland.) Dit kanon

heeft een hele rijke geschiedenis. Oorspronkelijk was dit kanon onderdeel van de hoofdbatterij van Fort Pannerden, maar na het inbouwen van het meetstation was een van deze stukken overcompleet en wel kanon nummer 3 . Vervolgens is dit stuk tot 1915 gebruikt als oefenkanon. Omdat een kanon van 15 cm toch vrij zwaar geschut is en Nederland maar weinig geschut had, werd het weggehaald bij de opleiding in Kampen waar het stond en tijdelijk opgeslagen tot er een nieuw doel voor kon worden gevonden. In 1917 werd het vervolgens gebruikt als spoorwegkanon, voor een positie aan de kust. Een trein met dit kanon kon dan een positie innemen bij Hoek van Holland om een bijdrage te leveren aan de verdediging van de kust.

Week doof door de klap

In het fort zelf, is het replicakanon stap voor stap opgebouwd door ongeveer twintig vrijwilligers. Deze replica is gemaakt van voornamelijk hout, maar dat zie je er aan de buitenkant niet aan af. Echte kanonnen als deze wegen meer dan zeven ton. Alleen de loop al is 375 cm lang en heeft een bereik van wel tien kilometer. Na het lossen van een schot verpulverden de voegen van het metselwerk in het fort. Dat is nog steeds zichtbaar. De bedieners van het kanon waren na de knal nog een week doof. Enige bescherming die ze hadden was een stokje tussen de tanden om te voorkomen dat de kaken niet keihard op elkaar klapt. Het laden van de kamer was geen licht karwij. De granaat van 50 kilo werd vanuit het magazijn omhoog gehaald door een simpele katrol met touw,. Gewoon de granaat aanslaan in een lus en hijsen maar Boven aangekomen werd op de achterkant van het kanon een stalen bed gehaakt waar de granaat opgelegd werd en met een pompstok de vereiste afstand in de loop geschoven , achter de granaat werd dan de kardoes geschoven. De afsluitgrendel werd er achter geschoven en geborgd en het kanon was gereed om te vuren Er waren diverse granaten voorhanden te weten buskruitgranaten, granaatkartetsen, kartetsen en pantsergranaten **Geleideband:** Koper, **Centreerband:** Koper

Het replicakanon is zo gemaakt dat het zogenaamd kan vuren. Als je de vuurknop indruk hoor je een luide knal en de loop zie je door de terugslag naar achteren gaan . Een mist van damp verspreid zich in de afdeling Het kanon is zo goed nagemaakt dat Soesterberg zijn begerige ogen er op heeft geworpen , maar het Ford is niet van plan om 1500 werkuren met een hoop zweet en

tranen weg te geven Het laatste originele kanonnummer 3 (1 van de 5 die de sloop ontlopen) is in 1939 ergens in de Betuwe in een afgelegen hoek geparkeerd en volledig begroeid door de natuur. (de andere 3 zijn gesloopt) De bezettende Duitse macht heeft dit kanon volledig over het hoofd gezien want anders was het verdwenen in de smeltoven. Na de oorlog vond men dit kanon terug en is toen bij het Fort Hoek van Holland neergezet en uiteindelijk voor kort afgevoerd naar het Nationaal Militair Museum te Soesterberg (naar mijn mening had het Fort er meer recht op gehad)

Kanon zoals tentoongesteld in Hoek van Holland (nu dus Soesterberg)

Het kanon is gemerkt, met de teksten: "No 3", "Fried. Krupp." en "1884" Dat "Fried. Krupp." op de beroemde wapenfabriek van (toen) Friedrich Krupp slaat, mag duidelijk zijn.

Kaliber is 15 cm

Lengte kanon 3,75 meter

Gewicht granaat 50 kilo

Gewicht kanon meer als 7 ton

Afvoer met behulp van een kardoes van 4 kilo kruit in een katoenen koker/sok

Reikwijdte 10 kilometer

Op een gegeven moment komen wij

in een ruimte en daar ligt een 1 persoon duikbootje nou dat is wat een duikbootje

WAT IS HET EN WAAR KOMT HET VANDAAN

Het is een Biber 1 persoons duikbootje van de Biberklasse, een rivier duikbootje De Biber werd door de Duitsers begin september 1944 gebruikt om de geallieerde schepen aan te vallen die de monding van de Westerschelde opvoeren naar de veroverde haven van Antwerpen. Van daar uit bevoorraden de Geallieerden hun troepen

Werden deze Biber eenheden ook ingezet op de Waal. Het antwoorde luid ja.

De Duitse legerleiding had besloten om met behulp van de Biber de brug bij Nijmegen te vernielen. Hiertoe werd besloten, nadat de aanvallen met kikvorsmannen beladen met explosieven waren mislukt. Uiteindelijk waren het de Bibers die bij Nijmegen in de nacht van 13 en 14 Januari 1945 ingezet werden.

Onder commando van de viceadmiraal van het Kleinkampf-Verband van de Kriegsmarine, werden de bemanningen van de duikbootjes getraind om de taak van de kikvorsmannen te volbrengen.

Het personeel bestemd voor de Biber, werd opgeleid bij Lehrkommando 250, te Lübeck-Schlutup, onder de schuilnaam Blaukoppel. Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog waren acht flottillen uitgerust met de Biber, alle ondergebracht bij Lehrkommando 250 :

Onder codenaam Blaukoppel werd onder de grootste geheimhouding in de monding van de Trave met de Biber geoefend. 10 Bibers met 12 bestuurders en een dertigtal technici werden overgebracht naar de uitvalsbasis Emmerik. Door allerlei technische problemen die dagelijks aan de orde waren, konden slechts 4 van de 10 Bibers ingezet worden voor de operatie bij Nijmegen. Deze operatie werd onder de strengste geheimhouding voorbereid en in een met prikkeldraad afgeschermd gebied, waar de Bibers na hun oefeningen in de Rijn afmeerden. Op het betreden van dit gebied stond de doodstraf; ook voor de in de omgeving van Emmerik gelegerde Duitse legeronderdelen moest "actie Nijmegen" geheim blijven. Onder commando van kapitein ter zee Von Troschke vertrokken de bemanningsleden van de 4 Bibers Dit waren Kapitein Luitenant Noack- Obergefreiter Josef van Heek een Oberfahrich en nog een Obergefreiter. Ondergedoken voer men met een snelheid 6 zeemijlen per uur richting Nijmegen. De 4 Bibers waren elk geladen met 2 torpedo's Bij de waalbrug aangekomen werd het commando "torpedo's los"gegeven waarna de 4 Bibers teruggingen richting thuishaven Emmerik, Van de afgevuurde torpedo's vernielden een aantal het onderwaternet: een aantal explodeerden niet en zijn later uit de Waal gehaald Twee duikboten werden gevonden

1ste een tegen een krib

2de 25 meter verderop.

3de Biber 210

In het Rheinmuseum in Emmerich bevindt zich een exemplaar dat aan het einde van de Tweede Wereldoorlog werd ingezet vanuit de stad Emmerich voor operaties op de Rijn.

De 210 te zien in het museum in Emmerich, werd op 26 juni 1958 gevonden in de Rijn ter hoogte van de Oliefabriek Spyck bij Emmerich. Het exemplaar was blijven steken in de diep aan het water hangende sleepstros van een Nederlandse sleepboot. Er bevond zich geen stoffelijk overschot in de onderzeeboot, waaruit waarschijnlijk blijkt dat het exemplaar voor afzinken door de bemanning was verlaten. Na een restauratie werd het exemplaar in Emmerich tentoon gesteld. De Biber 210 maakte naar alle waarschijnlijkheid onderdeel uit van K-Flottille 266

4de Locatie onbekend

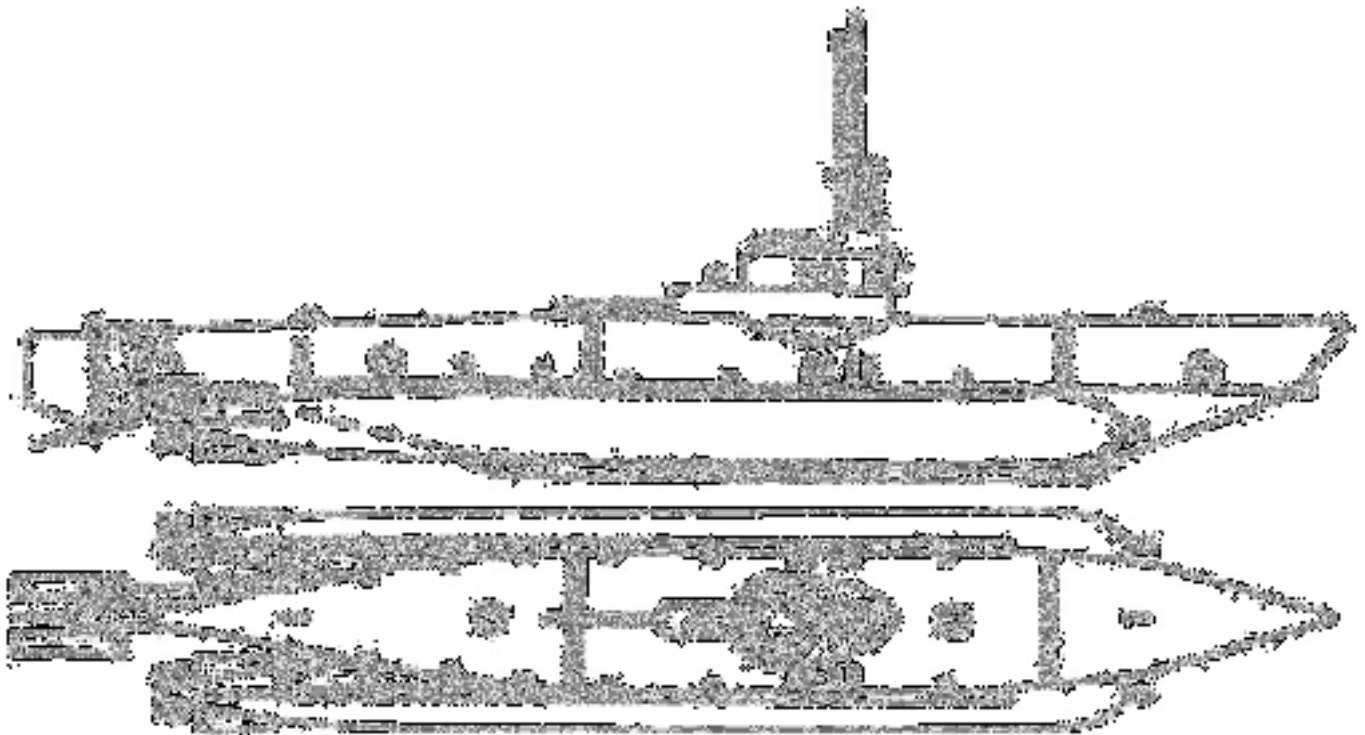

Het zou tot 2009 duren voordat een van de Biber weer herontdekt werd. De herontdekte Biber is uiteindelijk via oorlogsmuseum Groesbeek in 2016 naar Fort Pannerden gehaald

Foto van een Biber hoe deze er compleet bewapend uitzag

Technische gegevens

Naam:	Biber
Type:	Mini-duikboot
Land:	Duitsland
Waternverplaatsing:	onbekend
Afmetingen:	Lengte over alles: 8,85 meter Breedte: 1,57 meter Hoogte: 1,42 meter
Aandrijving:	Vermogen: Benzinemotor 23,5kW, Electro: 9,8 kW Adam Opel AG Benzinemotor Siemens-chuckertwerke GL 231 / 7.5 SSW elektromotor Duikdiepte: 20 meter
Bewapening:	2- 533 mm Type G7e torpedo's
Bemanning:	1
Aantal schepen:	324 totaal

Enkele films op Youtube

https://www.youtube.com/watch?v=mYVifhq8_uo

<https://www.youtube.com/watch?v=0F0iQNOIKE4>

<https://www.youtube.com/watch?v=i7x7YI8nEs>

<https://www.youtube.com/watch?v=i7x7YI8nEs>
hier opgenomen

In Fort Pannerden

Het Kanon van Krups

Fort Pannerden vanuit de lucht

Kasteel Doornenburg (Flores en Sindala zijn

Na de uitgebreide rondgang door 5 verdiepingen werd er nog een leuk gesprek gevoerd in ruimte 15 de Koninklijker Marine afdeling Ik heb beloofd ze met raad bij te staan aangaande marine aangelegenheden Voor een verklaring wat er te zien is op de wandschildering heb ik gevraagd mij een lijst toe te sturen van de schepen die benoemd worden.

Al met al een zeer leuk en interessant bezoek aan dit gigantische Fort.

Zal er beslist nog wel eens terugkomen Er is nu weer schot gekomen in ruimte 15. Ondertussen heeft het Ford een originele zwarte marine muts verworven . De rouwknop met halve platte knop wordt voortvarend achteraan gegaan en er zal een vitrine komen voor de paspop met dan de juiste kledingstukken zoals gedragen in de meidagen 1940.

De hele omgeving van Doornenburg en Fort Pannerden is een groot natuurgebied met bv de Koningspaarden, de Galloway runderen , Reeën , Vossen en ander klein wild . Vlak bij liggen de steden Arnhem en Nijmegen daar waar Operation Market Garden plaats vond, de laatste grote slag die de Duitse troep gewonnen hebben

U zult er dagen over doen om een gedeelte van dit gebied te kunnen zien

